

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/50/2000

ZACHOWANIA KONSUMENCKIE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC 2000

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Na początku marca¹ po raz kolejny badaliśmy nastroje konsumenckie pytając o poważniejsze zakupy, tzn. takie, których wartość jednostkowa wynosiła co najmniej 200 zł. W ciągu miesiąca poprzedzającego sondaż tego rodzaju zakupów dokonał co piąty respondent lub ktoś z jego gospodarstwa domowego (20%). Jest to nieco mniej niż w lutym, ale różnica jest nieznaczna, mieści się w granicach błędu statystycznego. Wydaje się, że podobnie jak w analogicznym okresie ubiegłego roku mamy do czynienia z sezonowym ograniczeniem wydatków.

Tabela 1

Czy w ciągu ostatnich 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) gospodarstwa domowego kupił(a) coś, czego cena za sztukę wynosiła co najmniej 200 złotych?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	1998					1999					2000		
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	V	X	I	II	III
	w procentach												
Tak	28	28	31	34	26	28	21	22	29	27	31	22	20
Nie	72	72	69	66	74	72	79	78	71	73	69	78	80

Omawiane zakupy najczęściej oznaczały wydatki nie większe niż 500 zł (49% wskazań). Niemal jedna czwarta (24%) ankietowanych, którzy dokonali poważniejszych zakupów, wydała od 501 zł do 1000 zł. Natomiast o wydatkach powyżej 1000 zł mówiło tylko 27% respondentów dokonujących tego typu zakupów. W porównaniu z poprzednim pomiarem zmiany są niewielkie - odnotowujemy wzrost odsetka badanych, którzy wydali

¹Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (118) - sfinansowane częściowo w ramach międzynarodowego projektu badawczego „Konsolidacja demokracji w Europie Środkowo-Wschodniej” przez Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej - przeprowadzono w dniach 1-8 marca 2000 roku na 1369-osobowej reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

do 500 zł oraz spadek odsetka deklarujących wydatki powyżej 4000 zł. Liczba osób, które w ciągu 30 dni poprzedzających sondaż wydały na poważniejsze zakupy od 501 zł do 2000 zł, utrzymała się na poziomie z lutego. Jednak zmniejszenie się odsetka ankietowanych, którzy wydali najwięcej i niższa niż poprzednio zadeklarowana maksymalna kwota, jaką przeznaczono na zakupy, a także nieco mniejszy odsetek konsumentów spowodowały, że średnia wydatków zarówno w grupie osób, które dokonały zakupów, jak i wśród ogółu badanych jest wyraźnie niższa niż miesiąc temu.

Tabela 2

Ile łącznie wydano na tego typu zakupy w ciągu ostatnich 30 dni w Pana(i) gospodarstwie domowym?	Wskazania respondentów, którzy dokonali poważniejszych zakupów										
	1998			1999					2000		
	X N=315	XI* N=375	XII N=285	I N=311	II* N=225	III* N=237	V N=304	X N= 293	I N=318	II N=221	III N=272
	w procentach										
Do 500 zł	43	43	49	39	40	55	44	52	47	46	49
501 - 1000 zł	29	32	27	29	27	21	26	23	24	28	24
1001 - 2000 zł	17	12	15	19	19	13	16	15	18	11	15
2001 - 4000 zł	3	8	5	7	8	3	5	4	6	7	7
Powyżej 4000 zł	8	4	5	7	4	6	10	6	6	8	5

* Pominięto braki danych.

Tabela 3

	Średnie kwoty wydatkowane przez gospodarstwo domowe										
	1998			1999					2000		
	X	XI	XII	I	II	III	V	X	I	II	III
	w złotych										
W grupie osób, które dokonały zakupów	1912	1228	1641	1641	1346	1615	1904	1570	1424	1929	1316
Wśród ogółu badanych	548	409	421	446	272	352	539	414	421	391	261
	Maksymalne kwoty zadeklarowane w poszczególnych miesiącach (w zł)										
	60 000	28 000	53 000	35 000	32 000	60 000	30 000	47 000	25 000	40 000	30 000

Wydatki na poważniejsze zakupy wiążą się, oczywiście, przede wszystkim z dochodami oraz warunkami materialnymi badanych i ich rodzin. Wśród osób najlepiej sytuowanych tego rodzaju wydatki deklaruje około dwóch piątych respondentów, podczas gdy wśród najbiedniejszych - tylko co jedenasty badany (9%). Poważniejszych zakupów o wartości jednostkowej co najmniej 200 zł ankietowani dokonują tym częściej, im wyższe jest ich wykształcenie. Częściej też aktywność konsumencką przejawiają mieszkańcy dużych miast, liczących ponad 100 tys. ludności oraz ludzie młodzi - w wieku do 44 lat (zob. tabele aneksowe).

Jeśli chodzi o prognozy dotyczące poważniejszych zakupów, to - podobnie jak przed miesiącem - tylko nieco ponad jedna piąta ankietowanych (21%) przewiduje, że w ciągu najbliższych 30 dni dokona zakupu o wartości jednostkowej co najmniej 200 zł. Odsetek ten jest natomiast znacznie niższy niż zarejestrowany w maju i październiku ubiegłego roku, co, jak się wydaje, wynika ze wspomnianej już sezonowości zakupów tego rodzaju.

Tabela 4

Czy przypuszcza Pan(i), że w ciągu nadchodzących 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) rodziny dokona zakupu czegoś, co kosztuje co najmniej 200 zł za sztukę?	Wskazania respondentów według terminów badań										
	1998				1999					2000	
	IX	X	XI	XII	I	II	III	V	X	II	III
	w procentach										
Tak	28	29	29	27	21	21	27	28	30	22	21
Nie	66	65	65	67	75	74	66	67	64	72	73
Trudno powiedzieć	6	6	6	6	4	5	7	6	6	6	6

Trzeba zaznaczyć, że porównanie przewidywań konsumenckich z zachowaniami (por. dane z tab. 4 i 1) świadczy o dużej wartości prognostycznej deklaracji dotyczących przyszłych zakupów. W większości przypadków, w których możliwe było porównanie prognoz z późniejszymi zachowaniami, różnice wskazań są jedynie nieznaczne.

Przewidywania badanych dotyczące planowanych zakupów podlegają takim samym zależnościom i są podobnie społecznie zróżnicowane jak ich obecna aktywność konsumencka (zob. tabele aneksowe).

W porównaniu z poprzednim pomiarem nie zmienił się w sposób istotny odsetek gospodarstw domowych, które dokonały poważniejszych zakupów (spadek z 22% do 20%). Znacznie zmalała natomiast średnia wysokość wydatków poniesionych przez gospodarstwo domowe. W zasadzie nie uległ zmianie odsetek respondentów przewidujących dokonanie w najbliższym czasie zakupów o wartości jednostkowej co najmniej 200 zł (21% wskazań).

Z dłuższej perspektywy czasowej widać, że aktywność konsumencka jest jednak niższa niż w końcu ubiegłego roku i w okresie świąteczno-noworocznym, co przypuszczalnie wiąże się z sezonowością zakupów. Podobny spadek aktywności odnotowaliśmy w analogicznym okresie ubiegłego roku.

Opracował

Włodzimierz DERCZYŃSKI

A N E K S

Tabela 1. Czy w ciągu ostatnich 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) gospodarstwa domowego kupił(a) coś, czego cena za sztukę wynosiła co najmniej 200 złotych?

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	20	80	1367
Płeć			
Mężczyźni	26	74	648
Kobiety	16	84	719
Wiek			
18-24 lat	25	75	196
25-34	30	70	243
35-44	23	77	274
45-54	19	81	291
55-64	15	85	141
65 lat i więcej	9	91	223
Miejsce zamieszkania			
Wieś	16	84	496
Miasto do 20 tys.	23	77	191
20 - 100 tys.	18	82	297
101 - 500 tys.	26	74	261
501 tys. i więcej mieszk.	29	71	121
Wykształcenie			
Podstawowe	11	89	409
Zasadnicze zawodowe	13	87	364
Średnie	30	70	448
Wyższe	35	65	147
Pracuje w:			
inst. państw. publicznej	31	69	240
spółce właścicielei prywatnych i państwa	30	70	115
sekt. pryw. poza rolnict. prywatnym gosp. rolnym	25	75	226
prywatnym gosp. rolnym	23	77	44
Dochody na jedną osobę			
Do 275 zł	9	91	223
276 - 399	20	80	174
400 - 549	18	82	270
550 - 799	21	79	187
Powyżej 799 zł	42	58	173
Ocena własnych war. mater.			
Złe	9	91	542
Średnie	24	76	590
Dobre	39	61	234
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	18	82	90
Raz w tygodniu	21	79	729
1-2 razy w miesiącu	18	82	209
Kilka razy w roku	21	79	248
W ogóle nie uczestniczy	24	76	89
Poglądy polityczne			
Lewica	22	78	379
Centrum	18	82	455
Prawica	32	68	228
Trudno powiedzieć	12	88	300

Tabela 2. Czy przypuszcza Pan(i), że w ciągu nadchodzących 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) rodziny dokona zakupu czegoś, co kosztuje co najmniej 200 zł za sztukę?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	21	73	6	1367
Płeć				
Mężczyźni	23	69	8	648
Kobiety	20	76	4	719
Wiek				
18-24 lat	25	66	9	196
25-34	29	64	8	243
35-44	23	72	5	274
45-54	21	74	5	291
55-64	14	81	5	141
65 lat i więcej	12	84	4	222
Miejsce zamieszkania				
Wieś	17	77	6	494
Miasto do 20 tys.	23	74	3	191
20 - 100 tys.	17	77	7	297
101 - 500 tys.	28	65	7	263
501 tys.i więcej mieszk.	35	62	3	121
Wykształcenie				
Podstawowe	10	84	6	409
Zasadnicze zawodowe	19	75	6	364
Średnie	29	65	6	448
Wyższe	37	57	6	147
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	26	67	8	240
spółce właściciele				
prywatnych i państwa	37	61	2	115
sekt. pryw. poza rolnict.	33	59	9	226
prywatnym gosp. rolnym	25	70	6	44
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	13	83	3	223
276 - 399	13	79	8	173
400 - 549	19	75	6	270
550 - 799	26	71	3	186
Powyżej 799 zł	42	56	1	173
Ocena własnych war. mater.				
Złe	10	86	5	541
Średnie	23	70	7	591
Dobre	44	49	7	234
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	12	79	9	91
Raz w tygodniu	19	74	6	727
1-2 razy w miesiącu	27	70	4	209
Kilka razy w roku	22	73	5	248
W ogóle nie uczestniczy	32	64	4	89
Poglądy polityczne				
Lewica	23	73	4	378
Centrum	21	74	5	455
Prawica	30	62	7	227
Trudno powiedzieć	14	79	6	301